

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Навчально-науковий медичний інститут
Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

СИЛАБУС

нормативної навчальної дисципліни

**КЛІНІЧНИЙ РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ПРИ ПОРУШЕННІ
ДІЯЛЬНОСТІ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ ТА ДИХАЛЬНОЇ СИСТЕМ**

(назва дисципліни)

підготовки бакалавра (на базі диплому молодшого спеціаліста)

(назва освітнього рівня)

спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія»

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Фізична терапія, ерготерапія

(назва освітньо-професійної освітньо-наукової/освітньо-творчої програм)

Силабус навчальної дисципліни «Клінічний реабілітаційний менеджмент при порушенні діяльності серцево-судинної та дихальної систем» підготовки “бакалавра”, галузі знань — 22 - охорона здоров'я, спеціальності — 227 - фізична терапія, ерготерапія, за освітньо-професійною програмою - Фізична терапія, ерготерапія.

Розробник: Лавринюк Володимир Євгенович, кандидат мед. наук, доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії

Силабус навчальної дисципліни затверджений на засіданні кафедри **фізичної терапії та ерготерапії**

протокол № 3 від 16.10. 2020

Завідувач кафедри:

(Андрійчук О. Я.)

Перезатверджений на засіданні кафедри **фізичної терапії та ерготерапії**

протокол № 3 від 30.09.2021 р.

Завідувач кафедри:

(Андрійчук О. Я.)

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань: 22 - Охорона здоров'я Спеціальність: 227 - фізична терапія, ерготерапія Освітньо-професійна програма: фізична терапія, ерготерапія Освітній ступень: Бакалавр на базі диплому молодшого спеціаліста	Нормативна
Кількість годин/кредитів <u>120/4</u>		Рік навчання <u>2</u>
		Семестр <u>3-ий</u>
		Лекції 20 год.
		Лабораторні заняття 30 год.
		Самостійна робота 62 год.
ІНДЗ: <u>є</u>	Консультації 8 год.	
	Форма контролю: екзамен	

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Викладач: Лавринюк Володимир Євгенович, кандидат мед. наук, доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії, 0509071115, Lavrinjuk.Vladimir@vnu.edu.ua

Комунікація зі студентами: електронною поштою, на заняттях згідно розкладу, за графіком консультацій.

Розклад занять розміщено на сайті навчального відділу ВНУ: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Розклад консультацій. Консультації проводяться згідно розкладу, що розміщений на дошці оголошень кафедри фізичної терапії та ерготерапії.

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу. Дисципліна спрямована на формування визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, зокрема отримання теоретичних знань з основ кардіології та пульмонології. Обсяг дисципліни – 4 кредитів ЄКТС. Основні теми: Фізична терапія та ерготерапія при: порушенні діяльності серцево-судинної системи; інфаркті міокарда; хронічних формах ішемічної хвороби серця та серцевій недостатності; артеріальній гіпертензії; кардіохірургії. Фізична терапія та ерготерапія при: порушенні діяльності дихальної системи; захворюваннях легень (хронічне обструктивне захворювання легень, пневмонія, плеврит, бронхіальна астма, плеврит, туберкульоз легень).

Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів поточного контролю та екзамену.

2. Пререквізити. Передумови для вивчення навчальної дисципліни: успішне опанування такими навчальними дисциплінами: Функціональна анатомія, Основи практичної діяльності у фізичній терапії та ерготерапії, Терапевтичні вправи, Основи медичних знань та медична термінологія, Преформовані фізичні чинники

Постреквізити. Клінічний реабілітаційний менеджмент при неврологічних дисфункціях; Страхування, переміщення, позиціонування у фізичній терапії та ерготерапії; Основи ерготерапії та функціональне тренування.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Метою вивчення навчальної дисципліни є процес формування у студентів знань по кардіології та пульмонології, закладання основ розуміння етіології, патогенезу, клінічних проявів і можливих напрямів корекції захворювань кардіореспіраторної системи, набуття майбутніми спеціалістами – фізичними терапевтами практичних навичок та умінь, які дозволять організувати та провести реабілітаційні заходи при серцево – судинних та пульмонологічних нозологіях.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Клінічний реабілітаційний менеджмент при порушеннях кардіореспіраторної системи» є:

- сформувати у студентів, наукові уявлення про етіологію, патогенез, клінічні прояви захворювань кардіореспіраторної системи,
- навчити студентів основ діагностики кардіологічних та пульмонологічних захворювань,
- вказати на можливості фізичної реабілітації кардіо- та пульмонологічних нозологій,
- навчити організувати систему реабілітаційних заходів при кардіореспіраторних порушеннях,
- вміти критично оцінювати медичну інформацію з позицій доказової медицини.

Компетентності

До кінця навчання студенти повинні бути компетентними у таких питаннях:

ЗК 1 Здатність до розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 2 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)

ЗК 3 Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 4 Здатність працювати в команді.

ЗК 5 Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 8 Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 10 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 12 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ФК 1 Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх виконання і зв'язок з охороною здоров'я.

ФК 3 Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії

ФК 4 Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.

ФК 5 Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.

ФК 7 Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії

ФК 8 Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії

ФК 9 Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

ФК 10 Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати.

ФК 11 Здатність адаптувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.

ФК 12 Здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів.

ФК 14 Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.

ПРН 1 Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.

ПРН 2 Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами).

ПРН 3 Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.

ПРН 5 Надавати долікарську допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі; вибирати оптимальні методи та засоби збереження життя.

ПРН 7 Тракувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).

ПРН 8 Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.

ПРН 9 Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.

ПРН 10 Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності.

ПРН 11 Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.

ПРН 12 Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.

ПРН 15 Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.

ПРН 17 Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій та за потреби, модифікувати поточну діяльність

ПРН 18 Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

4. Результати навчання.

Очікувані результати навчання з дисципліни: застосування набутих студентами теоретичних знань про епідеміологію нозологічних форм захворювань серцево-судинної та дихальної систем; знання основних механізмів розвитку кардіологічної та пульмонологічної патології; клінічні форми та ознаки основних захворювань серцево-судинної та дихальної систем завдяки:

знанням: етіології захворювань серцево-судинної та дихальної систем, патогенезу захворювань серцево-судинної та дихальної систем, клінічних форм та ознак захворювань серцево-судинної та дихальної систем, сучасних підходів до профілактики та лікування захворювань серцево-судинної та дихальної систем.

умінням: визначати клінічний діагноз хворого, охарактеризувати поняття про основні захворювань серцево-судинної та дихальної систем, розкривати етіопатогенетичні механізми основних захворювань серцево-судинної та дихальної систем, класифікувати основні захворювання серцево-судинної та дихальної систем, оцінювати стан хворого, надавати рекомендації з первинної та вторинної профілактики захворювань серцево-судинної та дихальної систем.

5. Структура початкової дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					Форма контролю \ бали
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Лаб.	Сам.	Конс.	
1	2	3	4	5	6	
Змістовий модуль 1. Клінічний реабілітаційний менеджмент при серцево – судинних захворюваннях						
Тема 1.1. Артеріальна гіпертензія	4	2	2			ДС ДБ/6
Тема 1.2. Ішемічна хвороба серця	8	4	4			ДС ДБ/6
Тема 1.3. Інфаркт міокарду	6	2	4			ДБ РМГ /6
Тема 1.4. Серцева недостатність	8	2	6			ДС РМГ /6
Тема 1.5. Інші кардіологічні захворювання	62	2	4	52	4	ДС РМГ /6
Разом за змістовим модулем 1	88	12	20	52	4	30
Змістовий модуль 2. Клінічний реабілітаційний менеджмент при пульмонологічних захворюваннях						
Тема 2.1. Обструктивні захворювання легень	8	4	4			ДС ДБ РМГ /5
Тема 2.2. Необструктивні захворювання легень	24	4	6	10	4	ДС ДБ РМГ /5
Разом за змістовим модулем 2	32	8	10	10	4	10
Види підсумкових робіт						
Модульна контрольна робота №1						30
Модульна контрольна робота №2						30
Всього годин \ балів	120	20	30	62	8	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Особливості програм фізичної реабілітації при інших кардіологічних захворюваннях. Міокардит. Метаболічні кардіоміопатії. Гіпертрофічна кардіоміопатія. Вроджені та набуті вади серця. «Опероване серце». Фібриляція передсердь. Брадіаритмії та блокади серця. Патологія аорти. Програма фізичної реабілітації при нейроциркуляторній дистонії. Дієтичні рекомендації. Фізіотерапевтичні заходи. Особливості санаторно – курортної реабілітації. Психологічні аспекти реабілітації.

Особливості програм фізичної реабілітації при інших пульмонологічних захворюваннях: туберкульоз легень, пневмоконіози, стан після резекції легень, ідіопатичний фіброзуючий альвеоліт, саркоїдоз, Covid -19.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів та критерії оцінювання

Загальна оцінка за курс складається як сума оцінок за кожен з двох модулів: поточне тестування (лабораторні заняття, самостійна робота); контрольні роботи наприкінці кожного змістового модуля. Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою ECTS. На оцінку завдань модуля I відводиться 40 балів, модуля II – 60 балів.

Модуль I передбачає перевірку якості засвоєння теоретичного курсу змістового модуля 1 та змістового модуля 2, виконання лабораторних робіт безпосередньо на заняттях, загальна кількість тем змістового модуля 1 та змістового модуля 2 становить 7. Кожна з тем змістового модуля 1 (максимально 6 балів) та змістового модуля 2 (максимально 5 балів). 6 (5) балів – студент повністю засвоїв теоретичний матеріал, викладає його в логічній послідовності, робить висновки, висловлює гіпотези, дискутує. 5 (4) бали – студент засвоїв теоретичний матеріал, вільно викладає його, наводить приклади, однак є незначні проблеми з усвідомленням системних зав'язків, не завжди дотримується логіки викладу. 4 (3) бали – студент засвоїв теоретичний матеріал, але під час демонстрації практичних навичок припускається незначних помилок чи неточності. 2 бали – студент засвоїв матеріал на репродуктивному рівні (переказування), приймає активну участь у роботі, відтворює вивчене не завжди в логічній послідовності, припускається помилок. 1 бал – студент невпевнено переказує матеріал, під час відповіді потребує допомоги, допускається помилок. 0 – студент, не приймає участь в обговоренні питань на занятті.

У кінці вивчення навчального матеріалу модуля викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу студента як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи. Цю оцінку викладач трансформує в рейтинговий бал за роботу протягом семестру. Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити 40.

Модуль II передбачає перевірку підсумкових знань і вмінь студентів шляхом написання модульних контрольних робіт. Оцінка за модуль II виставляється за виконання студентом 2 контрольних робіт (по кожному із змістових модулів), які передбачають перевірку теоретичних знань. Контрольні роботи оцінюються за 30-бальною шкалою.

Критерії оцінювання модульної / підсумкової контрольної роботи:

оцінка **“відмінно”** відповідає 27-30 балам, ставиться за відмінне написання підсумкової / модульної контрольної роботи;

оцінка **“добре”** відповідає 22-26 балам, ставиться за хороше написання підсумкової / модульної контрольної роботи;

оцінка **“задовільно”** відповідає 18-21 балам, ставиться за задовільне написання підсумкової / модульної контрольної роботи;

оцінка **“незадовільно”** відповідає 1-17 балам, ставиться за незадовільне написання підсумкової / модульної контрольної роботи.

Поточний контроль (маx = 40 балів)		Модульний контроль (маx = 60 балів)		Загальна кількість балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	МКР 1	МКР 2	
T1-T5	T6-T7	30	30	100
По 6 балів за кожну тему	По 5 балів за кожну тему			
$\Sigma=16$	$\Sigma=24$			

У разі наявності документа, що засвідчує навчання на сертифікованих курсах, онлайн- курсах, які дотичні до тем дисципліни, можливе зарахування певної кількості годин, відповідно до [Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#).

В неформальній освіті:

- закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю), дозволяє набрати студенту 10 балів;
- підготовка конкурсної наукової роботи з фізичної терапії – 10 балів;
  - призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт: на I-у етапі - 10 балів, на II етапів – 20 балів;
  - призове місце на Всеукраїнській студентській олімпіаді з фізичної терапії - 40 балів;

В інформальній освіті:

- наявність наукової публікації – 5 балів;
- волонтерська діяльність – 5 балів тощо.

У разі недотриманням студентом *засад академічної доброчинності* - сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими керуються учасники освітнього процесу під час навчання, викладання і провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень, оцінювання роботи не буде відбуватись (!). Списування під час контрольних робіт заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань під час заняття.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: • самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); • посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; • дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; • надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Політика щодо дедайлнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин.

ІУ. Підсумковий контроль.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується з урахуванням результатів поточного контролю та екзамену.

Оцінювання знань і умінь магістрів здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати протягом усього вивчення курсу, становить 100. З них:

- 40 балів за поточне оцінювання;
- 60 балів за підсумкову модульну контрольну роботу (МКР).

Поточне оцінювання.

Бали поточного оцінювання студенти набирають шляхом написання програм реабілітації при окремих захворюваннях.

Підсумкове оцінювання.

Підсумкове оцінювання проводиться у формі комп'ютерного тестування за шкалою від 0 до 60 балів (40 питань, кожне з яких оцінюється у 1,5 бала).

Питання на іспит

1. Анатомія серця. Кола кровообігу.
2. Поняття про ЧСС тренуючу, хронотропний резерв, ЧСС максимальну (порогову).
3. Структура процесу кардіореабілітації, етапи та режими.
4. Гіподинамія як фактор ризику серцево – судинних захворювань.
5. Загальні та спеціальні протипокази до проведення фізичної терапії.
6. Класифікація артеріальної гіпертензії за рівнем артеріального тиску,
7. Рекомендовані форми фізичної активності при артеріальній гіпертензії.
8. Нерекomenдовані форми фізичної активності при артеріальній гіпертензії.
9. Класифікація артеріальної гіпертензії за стадіями
10. Завдання фізичної терапії при АГТ. Покази та протипокази до фізичної активності при артеріальній гіпертензії.
11. Механізми гіпотензивної дії рухової активності.
12. Особливості фізичної терапії при артеріальній гіпертензії різних стадій.
13. Немедикаментозні методи зменшення серцево – судинного ризику в практиці фізичного терапевта в рамках реабілітації при АГТ.
14. Етіологія та сприяючі фактори ішемічної хвороби серця.

15. Популяційні та індивідуальні форми профілактики ІХС.
16. Класифікація ІХС.
17. Клініка стенокардії.
18. Поняття про гіперхолестеринемію, атеросклероз та ішемію, їх клінічні прояви та можливості діагностики.
19. Класифікація стенокардій. Тактика фізичного терапевта при різних ФК стенокардії.
20. Особливості фізичної терапії при гіперхолестеринемії, доклінічному атеросклерозі, дифузному кардіосклерозі.
21. Завдання фізичної терапії при ІХС. Критерії ефективності реабілітаційних заходів при ІХС.
22. Механізми позитивних ефектів фізичної активності при ІХС.
23. Покази та протипокази до фізичної активності при ІХС.
24. Поняття про нестабільну стенокардію, гострий коронарний синдром. Невідкладна допомога при підозрі на гострий коронарний синдром.
25. Поняття про гострий коронарний синдром. Класифікація інфаркту міокарду.
26. Класи важкості пацієнта після інфаркту міокарду.
27. Клініка інфаркту міокарду, його діагностика. Ускладнення.
28. Діагностика функціональної спроможності постінфарктного хворого. Критерії активізації на стаціонарному етапі.
29. Завдання фізичної терапії при інфаркті міокарду. Протипокази до проведення фізичної активності після перенесеного інфаркту.
30. Стаціонарний етап реабілітації після інфаркту міокарду.
31. Санаторний етап реабілітації після інфаркту міокарду.
32. Поліклінічний етап реабілітації після інфаркту міокарду.
33. Задачі довготривалої реабілітації пацієнта з постінфарктним кардіосклерозом.
34. Немедикаментозні заходи в практиці фізичного терапевта в рамках реабілітації при ІХС.
35. Класифікація серцевої недостатності (СН) за NYHA (1964) .
36. Класифікація серцевої недостатності (СН) Українського товариства кардіологів.
37. Етіологія СН. Клініка СН. Діагностика СН.
38. Тест 6-хвилинної ходьби. Методика та інтерпретація.
39. Особливості фізичної терапії при СН I – II ФК.
40. Особливості фізичної терапії при СН II – III ФК
41. Особливості фізичної терапії при СН III – IV ФК.
42. Інтервальні тренування пацієнтів з СН.
43. Фізична терапія СН з постійним типом навантажень
44. Покази та протипокази до фізичної активності при СН.
45. Завдання ФТ при СН.
46. Рекомендовані форми фізичної активності при СН з позицій доказової медицини.
47. Критерії ефективності ФТ при СН.
48. Немедикаментозні заходи в практиці фізичного терапевта в рамках реабілітації при СН.
49. Синдром вегетативної дисфункції. Поняття, етіологія та сприяючі фактори розвитку соматоформного розладу, його клініка та ускладнення.
50. Завдання та особливості проведення фізичної терапії при вегетативній дисфункції. Протипокази до фізичних тренувань.

51. Підготовка пацієнта до кардіохірургічного втручання: завдання преабілітації, її заходи.
52. Преабілітація: її значення, форми проведення респіраторних тренувань.
53. Класифікація захворювань органів дихання.
54. Фактори, що викликають зниження толерантності до фізичних навантажень у пульмонологічних пацієнтів.
55. Критерії ефективності фізичної терапії у пацієнтів пульмонологічного профілю.
56. Протипокази до проведення фізичних тренувань при захворюваннях органів дихання, нерекомендовані форми ЛФК.
57. Функціональні проблеми та завдання ФТ при обструктивних захворюваннях легень.
58. Підбір спеціальних вправ при обструктивних захворюваннях легень.
59. Функціональні проблеми та завдання ФТ при рестриктивних захворюваннях легень.
60. Проведення ФТ при плевритах.
61. Підбір спеціальних вправ при рестриктивних захворюваннях легень.
62. Дренажне позиціонування при різних локалізаціях патологічного процесу в легенях.
63. Постуральний дренаж.
64. Вправи для тренування діафрагми.
65. Вправи для розтягування плеври.
66. Дихальна гімнастика.
67. Звукова гімнастика.
68. Експіраторна гімнастика: тренування міжреберних м'язів.
69. Тактика фізичного терапевта при Covid-19.
70. Тактика фізичного терапевта при постковідному синдромі.

V. Шкала оцінювання.

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка За шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90 – 100	Відмінно	A	відмінне виконання
82 – 89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75 - 81	Добре	C	загалом хороша робота
67 -74	Задовільно	D	непогано
60 - 66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1 – 59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

VI. Рекомендована література

Основна література

1. Івасик Н. Фізична реабілітація при порушенні діяльності органів дихання. Львів, 2012. 192 с.
2. Козачок М.М., Висотюк Л.О., Селюк М.М. Клінічна пульмонологія. – К.: ТОВ «ДСГ Лтд», 2015. – 436с.
3. Рекомендації Європейського товариства з гіпертензії та Європейського кардіологічного товариства з лікування артеріальної гіпертензії (2018р.).
4. Рекомендації Української асоціації кардіологів з профілактики та лікування хронічної серцевої недостатності (2016р).
5. Рекомендації Європейського кардіологічного товариства з хронічних коронарних синдромів (2019р).
6. Рекомендації Європейського кардіологічного товариства з гострого коронарного синдрому (2017р).
7. Арутюнов Г.П. Кардиореабілітація. – М.: Медпресс – інформ, 2013. – 332с.
8. Окорочков А.Н. Лечение болезней внутренних органов (в 4-х томах). – Витебск: Белмедкнига, 2012.
9. Развивающий уход за детьми с тяжелыми и множественными нарушениями развития: Информационно-методический сборник для специалистов / Под ред. А.Л.Битовой, О.С.Бояршиновой. – М., 2017. – 118с.
10. Респираторная медицина: руководство в 3 т. / под ред. А. Г. Чучалина. — 2-е изд., перераб. и доп. — М. : Литтерра, 2017. — Т. 1. — 640 с.
11. Технические средства реабилитации инвалидов и барьерная среда / Под ред. Е.Е.Ачкасова, С.Н.Пузина, Е.В.Машковского. – М.: «ГОЭТАР», 2018. – 128 с.

Додаткова література

1. Грейда Б.П., Столяр В.А., Валецький Ю.М. Реабілітація хворих засобами лікувальної фізкультури. – Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2003. – 310с.
2. Крахмалова О.О. Пульмонологічна реабілітація хворих на хронічне обструктивне захворювання легень/ О. О. Крахмалова, Д. М. Калашник, І. В. Талалай // Український пульмонологічний журнал. 2013, № 1.
3. Лавринюк В.Є. Етіологічна класифікація синдрому дилатації правих відділів серця / Лавринюк В.Є., Грейда Н.Б, Кирпа С.Ю. // Молодийвчений [науковий журнал] - (серпень 2019 р.) . - № 8 (72) – 2019. - С. 40 – 44.
4. Лавринюк В.Є. Атипична ехограма легеневої артерії: клініко – ехокардіографічна диференціація / В. Є. Лавринюк, В. С. Пикалюк, Н. Б. Грейда, С. Ю. Кирпа // Молодий вчений [науковий журнал] - № 4 - 2020. - С.92 – 96.
5. Валецька Р.О. Основи медичних знань. Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2008. - 379с.
6. Гайдаров Л.Ф., Лазарева Г.Ю. Реабілітація после захворювань. Полный справочник - М.: Эксмо, 2008. - 704с.

7. Лавринюк В.Є. Розшарування аневризми низхідного відділу аорти – опис потенційно фатального випадку в клініці внутрішніх хвороб / Лавринюк В.Є., Грейда Н.Б., Кирпа С.Ю. \ \ Молодий вчений [науковий журнал] - № 3 (55) -березень, 2018 р. с. 240 – 242.
8. Лавринюк В.Є. Клініко – ехокардіографічна диференціація при синдромі дилатації правих відділів серця / Лавринюк В.Є., Грейда Н.Б. Науковий журнал «Молодий вчений». Медичні науки. - № 12 (27) грудень. – 2015. – С. 156-159.
9. Мухін В.М. Фізична реабілітація. – К.: Олімпійська література, 2009. – 274с.
10. Носков С.М., Маргазин В.А. Реабілітація при захворюваннях серця и суставов. - Москва: Геотар - медиа, 2010. - 625с.
11. Окамото Гері. Основи фізичної реабілітації. – Львів: Галицька видавнича спілка, 2002. – 325с.
12. Пасиешвили Л.М., Заздравнов А.А. Справочник по терапии с основами реабилитации. - Ростов: Феникс, 2009. - 413с.
13. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В., Бранюк С. В. Анатомія серцево-судинної системи. Органімуногенезу: навчально-методичний посібник. - Луцьк, 2020. - 150 с.
14. Порада А.М., Солодовник О.В., Прокопчук Н.Є. Основи фізичної реабілітації. - К.: Медицина, 2008. - 246с.
15. Сітовський А.М. Лікувальна фізична культура при захворюваннях серцево – судинної системи. – Луцьк: Луцький інститут розвитку людини, 2005. – 260с.
16. Реабілітація при захворюваннях органів дихання [Електронний ресурс] / Малявін А.Г., Епифанов В.А., Глазкова І.І. - М. : ГЭОТАР-Медиа, 2010. - (Серія "Библиотека врача-специалиста").
17. Романчук О.П. Лікарсько-педагогічний контроль в оздоровчій фізичній культурі: навч.-метод.пос. / О.П. Романчук. – Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2010. – 206 с.
18. Хронічне обструктивне захворювання легень. Адаптована клінічна настанова, основана на доказах // Наказ МОЗ України № 555 від 27.06.2013р.
19. Шаповалова В.А., Коршак В.М., Халтагарова В.М. та ін. Спортивна медицина і фізична реабілітація. - К.: Медицина, 2008. - 246с.
20. Шютт А., Болотова Е.В., Халле М. Роль физической нагрузки во вторичной профилактике ишемической болезни сердца // Кардиология. – 2005. - № 7. – С. 83 – 86.

Интернет-ресурс

1. <http://www.booksmed.com>
2. <http://www.cochrane.org/>
3. <http://ukrcardio.org/>
4. <http://www.consilium-medicum.com.ua/cm/>
5. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/advanced>
6. <http://www.strazhesko.org.ua/advice>
7. <http://www.who.ch>
8. <http://www.nlm.nih.gov>

9. [http://healthgate.com,](http://healthgate.com)
10. <http://www.kfinder.com>
11. <http://php.silverplatter.com>
12. <http://www.accesspub.com>
13. <http://BioMedNet.com>
14. <http://www.healthweb.org>
15. <http://www.pslgroup.com>
16. <http://www.healthgate.com>
17. <http://www.mdconsult.com>
18. www.rmj.net
19. <http://www.riada.kiev.ua/>
20. <http://imedic.kiev.ua/lechebnyj-massaz>